

N:o 32.

Af herr **Berggren**, om löneförbättring åt lärare vid allmänna läroverk inom Norrbottens län.

Behovet af ortstillägg för statens tjänstemän inom Norrbottens län är redan officiellt erkänt genom de senaste löneregleringarna inom såväl järnvägs- och telegraf- som läns- och skogsstaten. För såväl postverkets som militärens i Bodens räkning äro i enahanda syfte anslag äskade i kungl. statsverkspropositionen till innevarande års Riksdag (6:te hufvudtiteln s. 133 ff; 4:de hufvudtiteln s. 44—55).

Det vore tillräckligt att till motiverande af anslagskraf för samma ändamål åt lärarne vid statens allmänna läroverk inom länet hänvisa till hvad som af arméförvaltningen, fästningskommendanten och regementscheferna i Boden andragits för att styrka det trängande behovet af aflönings-tillägg för personal, tillhörande Bodens trupper. Ty fullt analoga förhållanden äro rådande för lärarepersonalen vid allmänna läroverken i Luleå, Piteå och Haparanda.

Lefnadskostnaderna i sagda städer äro synnerligen höga, i Luleå t. o. m. högre än i Sverges dyraste stad Stockholm. Om än hyrorna (i Luleå åtminstone) för anspråkslösare boningar äro billigare, så uppväges detta mer än väl af andra högre utgiftsposter. Så uppgå utgifterna i Luleå för ved och lyse till följd af den långa, kalla och mörka vintern till vida högre belopp. Lifsmedelsprisen ställa sig för de allra flesta förnödenheter mycket höga (för vissa ända till 50 % högre). Kontot för

klädespersedlar blir större dels i följd af höga priser i och för sig, dels i följd af det kalla klimatet. Dessutom äro skatterna t. ex. i Luleå kanske högre än i någon annan svensk stad. Slutligen tillkommer för flertalet af lärarne en högst kännbar extra beskattning genom de dyrbara resorna under mellanterminerna till hem eller hembygd, till studier eller rekreation; i betraktande af ifrågavarande städers afskilda läge och hårda (förslappande) klimat torde dessa resor för bevarande af sundhet och kraft i själfva läraregärningen få anses som en ren nödvändighet.

Men fastän sålunda de höga lefnadskostnaderna erbjuda tillräckligt starka skäl för en hemställan om ortstillägg, så nödvändiggöres ett aflönings-tillägg af berörda art än mer af hänsyn till skolan själf och undervisningens nöjaktiga ordnande. Det af kommandanten i Boden gjorda, i statsverkspropositionen 4:de hufvudtitel s. 51 anförda uttalandet: »Det synes i detta fall ligga i statens eget välförstådda intresse att skyndsamt ingripa för att förbättra aflöningsförmånerna för befälspersonalen i Boden», äger sin fulla tillämpning äfven på lärarepersonalen vid länets allmänna läroverk. Det ligger i sakens natur, att personer från mellersta och södra Sverige skola hafva svårt att lefva sig in i förhållandena där, helst som, oafsedt det hårda klimatet och afskilda läget, så mycket bidrager att förringa inkomsterna. Norrbottningarne åter visa inga tendenser att själfva rekrytera lärareplatserna inom sitt län. Vid läroverket i Luleå tjänstgör f. n. endast en norrbottning. Det är sålunda helt naturligt, att de, som djärft söka anställning där, ofta nog sätta som sitt närmaste mål att, så snart ske kan, komma därifrån. Omsättningen af lärarekrafter har därför också vid länets läroverk varit så stark, att undervisningen lidit högst väsentligt däraf.

Nu har visserligen genom en de senaste åren tillämpad praxis rättighet att vinna transport bundits vid vissa års tjänstgöring. Men dels bidrager denna restriktion blott föga att minska omsättningen, dels har den — hvad värre är — bidragit att göra platserna där uppe än mindre begärliga, då alla frukta att för längre tid bli bundna där. Så hade till de två senast ledigförklarade lektoraten vid Luleå läroverk ingen sökande anmält sig, hvadan de måste ånyo anslås till ansökan lediga. Och ännu oftare hafva sådana fall förekommit vid läroverket i Haparanda. Svårigheten att få vikariats- och extralärareplatser besatta med formellt kompetenta personer är också i dessa städer större än i några andra. Sålunda har det under de senaste åren icke lyckats att till de e. o. platserna erhålla fullt utbildade lärare.

Med afseende å det äskade ortstilläggets storlek vill jag, med hänvisande till den inom telegraf och järnväg fastställda och för postverket och militären i Boden föreslagna normen för detsammias beräkande, uttala som ett önskemål, att det måtte för samtliga lärare vid statens allmänna läroverk inom Norrbottens län bestämmas till minst 10 % af samtliga löneförmåner, ej öfverstigande 7,000 kr., dock att ortstillägget måtte utgå högst med 500 kr. samt lägst 300 kronor.

Med anledning af hvad sålunda anförts vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen för beredande af löneförbättring å såväl ordinarie som extra och vikarierande lärare vid allmänna läroverken inom Norrbottens län måtte under åttonde hufvudtiteln för år 1910 å extra stat anvisa ett förslagsanslag af 15,000 kronor, hvaraf till nämnda lärare må för sagda år utgå ett ortstillägg, beräknadt för hvar och en till 10 % af samtliga löneförmåner, ej öfverstigande 7,000 kr., dock att ortstillägget i hvarje särskildt fall icke må öfverstiga 500 kr. eller understiga 300 kr.

Stockholm den 26 januari 1909.

Emil Berggren.